

PAAMIUT ASASARA RAPPORT

PETER BERLINER:

RAPPORT OM PROJEKT PAAMIUT ASASARA 2010

DANMARKS PÆDAGOGISKE
UNIVERSITETSSKOLE
AARHUS UNIVERSITET

Peter Berliner

Rapport om projekt Paamiut Asasara 2010

November 2010

Titel: *Rapport om Paamiut Asasara 2010*

Forfatter: Peter Berliner

Udgivet af Institut for Læring, DPU, Aarhus Universitet

© 2010 Forfatteren og DPU, Aarhus Universitet

1. udgave

Kopiering tilladt med tydelig kildeangivelse

Omslag og grafisk tilrettelæggelse: Knud Holt Nielsen

ISBN: 978-87-7430-203-2

Peter Berliner er professor i sociale lærings- og udviklingsprocesser (community psychology) ved Institut for Læring, DPU, Aarhus Universitet.

Indhold

Summary	5
Resultater	7
Anbefalinger	7
Baggrund	9
Evalueringsens mål og metode	14
Resultater	15
Aktiviteter	15
Borgernes/deltagernes oplevelse af projektets indflydelse på Paamiut	19
Fald i kriminaliteten i Paamiut	32
Lokal forankring og synlighed i Grønland	36
Resultater sammenfattet	39
Anbefalinger	40

Summary

Denne rapport om projekt Paamiut Asasara er blevet gennemført i perioden januar til november 2010 og er skrevet i november 2010. Projektet startede i februar 2008 er nu gået ind i en fase, hvor bæredygtigheden af nogle af de igangsatte aktiviteter kan vurderes med henblik på at styrke dem fremover. Endvidere er projektet i en fortsat proces, hvor nye aktiviteter igangsættes. Det er blevet besluttet, at der i 2011 skal være et særligt fokus på at styrke erhvervsudvikling, hvilket er et af de fem mål for projektet.

Bikubenfonden har støttet projektet med 1.650.000 kr. hvert af årene 2008, 2009 og 2010. Der bliver truffet beslutning om en evt. fortsat støtte til projektet fra fonden hvert år i perioden 2011-2012. En fortsat støtte er bl.a. under forudsætning af en fortsat fremdrift i projektet samt fortsat økonomisk støtte til projektet fra såvel Grønlands Selvstyre som Kommuneqarfik Sermersooq. Den samlede økonomiske ramme inklusive mindre bidrag fra andre fonde og Københavns Universitet har ligget på omkring 5 millioner kroner årligt i 2008, 2009 og 2010.

Projektet er opbygget med en styregruppe, der træffer alle beslutninger vedrørende anvendelse af midler. Styregruppen fremlægger projektets resultater på et årligt stormøde for borgere i Paamiut. I begyndelsen af 2010 udgav Styregruppen en opdateret forretningsplan for projektet. Derudover har projektet et udbredt græsrodspræg med en stor gruppe af lokale deltagere, der udfører aktiviteterne med en meget høj grad af selvforvaltning, idet beslutningskompetencen i de enkelte aktiviteter i høj grad er uddelegeret til disse.

Projektets overordnede mål er at styrke social trivsel gennem fokus på menneskelige ressourcer, livsglæde og fælles kreativitet. Projektet udsprang af et udbredt ønske om at revitalisere værdier og ressourcer ud fra visioner om det gode liv i Paamiut. Målene for projektet er: (1) Landets bedste folkeskole, (2) et dynamisk og flerstrengt erhvervsliv, (3) udvikling, fastholdelse og tiltrækning af ressourcestærke familier, (4) optimale rammer omkring de unge og de studerendes liv, og (5) nedbringelse af hærværk, omsorgssvigt, tyverier, misbrug, vold, selvmord og mobning.

Projektets erfaringer og resultater vil fremover blive anvendt i andre byer i Kommuneqarfik Sermersooq og udbredt som inspiration andre steder i verden.

Paamiut Asasara er en mobilisering af og i lokalsamfundet. Det vil sige, at borgere, institutionerne samt erhvervslivet arbejder sammen om at styrke den fælles udvikling med henblik på at fremme projektets mål. Politi, sundhedsvæsenet og velfærdsafdelingen har gjort en stor indsats for at indgå aktivt i processen og har opnået gode resultater, idet der er mindre vold i byen, større trivsel blandt børnefamilier og færre henvendelser til sundhedsvæsenet vedrørende følgerne af vold samt vedrørende tristhed og opgiven. Der er sket en markant forøgelse af unge, der ønsker at komme tilbage til uddannelsessystemet og derfor studerer på Piareersarfik, der er en forberedelsesskole til videre uddannelsesforløb. Der er blandt borgerne generelt en oplevelse af at byen er blevet et fredeligere sted at bo samt at der er et øget aktivitetsniveau generelt og en øget optimisme.

Familiehuset Tilioq har fungeret i 2,5 år og har konsolideret sig som et center for støttende samtaler for personer, par og familier, der ønsker det. Det er samtidigt stedet, hvor en række selvhjælpsgrupper mødes ugentligt. Ligeledes gives der workshops for unge gravide med henblik på at arbejde sammen med dem omkring muligheder og udfordringer i deres tilværelse. Det er også mødested for deltagerne fra familie-workshops, der fastholder deres fælles sociale netværk blandt andet ved at mødes i centret til ugentlige møder og til fællesspisninger.

Paamiut Asasara har støttet en række konkrete aktiviteter indenfor velfærd, sport, kultur, erhverv og forskning. Mere end hver tredje i Paamiut har været direkte aktiv som deltager i en længerevarende aktivitet (defineret som havende mere end ét fremmøde) og at et langt større antal har deltaget aktivt i enkeltaktiviteter, herunder som tilskuere til sport, teater og som aktive deltagere i fællesaftner og oprydningsdage.

I 2010 har der været et særligt fokus på de unge. De unges aktive deltagelse – på egne præmisser - i samfundets udvikling er blevet styrket gennem sportsaktiviteter, dannelse af et Ungeråd, ansættelse af en konsulent for unge, styrkelse af Ungdomsklubben, teatergruppen C:NTACTs opsætning af en teater-forestilling baseret på de unge egne tekster samt udarbejdelsen af "100 bøger" baseret på de unge egne fortællinger og kids with camera projektet. Alle disse aktiviteter har været succesfulde, målt på deltagelse og produkt. De tre sidstnævnte har i høj grad bidraget til en lokalt forankret kulturproduktion på de unges præmisser og med meget synlighed i Paamiut og i Nuuk.

Paamiut Asasara er lokalt ejet og udført, det bygger på værdier, er i stadig udvikling og er proaktivt overfor sociale udfordringer ved at skabe livsglæde og trivsel gennem aktiviteter med en høj grad af borger-involvering. Projektet opleves ikke som kommende udefra eller som en form for intervention, der vil lave om på folk, familier og enkeltpersoner. I stedet vil det bygge på de gode intentioner, værdier og ressourcer, der findes i byen. Dette betyder, at projektet formes af deltagerne. Det er vigtigt at Bikubenfonden vedvarende har støttet netop denne eksperimenterende og kreative projektform, da det har muliggjort, at projektet har kunnet være åbent overfor det nye, som er udsprunget af de mange deltagers bidrag.

Resultater

1. Aktiviteterne engagerer et stort antal borgere.
2. Kriminaliteten er blevet holdt på det lave niveau, den faldt til fra 2007 – 2008,
3. Borgerne fortæller, at der er kommet mere liv i Paamiut.
4. De unge er engagerede i byens udvikling.
5. Der er kommet øget fokus på børn og unges behov.
6. Byen er ren og pæn – som følge af den årlige fælles oprydningsdag.
7. Der er oprettet en forældreforening i Paamiut.
8. Forældrekursernes deltagere beretter om, at de stadig vedligeholder de fælles aktiviteter, de startede efter kurserne.
9. Projektet har en meget høj grad af synlighed i Grønland.
10. Forskningen, der er tilknyttet projektet, er lokalt forankret i Paamiut og bidrager til projektets synlighed
11. Der er dannet en lokal gruppe, der arbejder med at udvikle erhvervsmulighederne.
12. Styregruppen har præciseret mission, vision og værdier for projektet.
13. Erhvervsudviklingen er sat som fokusområde for projektet i 2011.

Det anbefales, at:

1. Fortsætte og styrke den brede involvering af borgerne i Paamiut i projektets udførelse.
2. Fokuserer på erhvervsudviklingen i 2011, som besluttet af Styregruppen.

3. Man i Styregruppen inviterer skolen til et samarbejde.
4. At sikre bæredygtighed gennem fortsat støtte til de borgere, der har været igennem mødre- og familiekurserne og som nu er meget aktive ressourcepersoner i byen – evt. gennem ansættelse af dem til konkrete opgaver indenfor opbygningen af ressourcebaseret social støtte til andre familier, udsatte mødre og børn, der har brug for støtte gennem voksenkontakt.
5. Fortsætte og styrke det gode samarbejde mellem borgere og politi i Paamiut med henblik på fortsat at nedbringe kriminaliteten.
6. Fortsætte med at støtte kulturelle arrangementer.
7. Fortsætte indsatsen for at styrke de unges aktive deltagelse i Paamiut Asasara og i byens udvikling.
8. Støtte borgermøder, projekter og aktiviteter, der er arrangeret af borgerne selv.
9. Fremme mulighederne for at deltagerne i Paamiut Asasara's aktive grupper formidler deres viden til andre i samme situation andre steder i storkommunen og i verden.
10. Styregruppens strukturerende indsats bør fortsættes på samme måde som nu.
11. Projektets store grad af synlighed bør videreføres.
12. Forskningen bør fortsætte ud fra de samme principper og metoder som hidtil, dvs. med lokalt ejerskab.

Baggrund

Den grønlandske by Paamiut har gennem flere årtier kæmpet med alkoholmisbrug, en høj voldsrate, en høj selvmordsrate og en række tilfælde af omsorgssvigt af børn, både gennem forsømmelse, seksuelle overgreb samt anden vold mod børnene. Det betyder, at et stort antal af familier og børn er udsat for vold og for tab i form af uventede dødsfald, samt lever med misbrug og med uløste konflikter og sorg.

Paamiut Asasara er som projekt opstået på baggrund af Paamiuts historie som en by med meget vold, mange selvmord, udbredt alkoholmisbrug og omfattende omsorgssvigt af børn samtidig med at byens daværende borgmester støttet af en stor gruppe borgere tilførte byen nye fiskeribaserede erhverv, fik brudt isolationen gennem etablering af en lufthavn for fastvingede fly samt fik iværksat en række gode tiltag for børn, unge og ledige. Byen var derfor meget parat til at sætte Paamiut Asasara i gang i starten af 2008.

Projektet blev formuleret på denne baggrund af allerede igangsat mobilisering af byens borgere overfor de nævnte udfordringer. På en række borgermøder blev principperne for projektet formuleret og der blev foretaget en interviewrække med omkring 120 af byens borgere. Der blev ikke før projektets start etableret nogen base-line, men en række borgeres synspunkter blev beskrevet.

På den baggrund har man i byen vedtaget og igangsat et 5-årigt community mobiliserings projekt - *Paamiut Asasara*. Via en række konkrete målsætninger og aktiviteter baseret på interviews, borgermøder og lokalt formulerede værdier, er det Paamiut Asasaras overordnede formål at fremme livskvaliteten for byens borgere, med særligt fokus på børnefamilier og børn.

Paamiut Asasaras overordnede målsætning er mobilisering og styrkelse af samspillet i lokalsamfundet - mellem erhvervsliv, institutioner og borgere, med henblik på at skabe øget trivsel og tilfredshed samt økonomisk og kulturel styrke i lokalsamfundet.

Projektet er opbygget ud fra fælles formuleringer af værdier og mål foretaget gennem en række interview med borgere i Paamiut i 2006 samt en række møder mellem borgmester, kommunalbestyrelse, borgerne samt repræsentanter for skole, politi, sundhedsvæsen og socialforvaltning. Interview og møder pegede på et behov for at sammentænke erhvervsudvikling, boligsituation, uddannelsesbehov og støtte til særligt sårbare familier i en fælles plan.

Projekt Paamiut Asasara er et community mobiliserings projekt, som bygger på bredt accepterede retningslinier og principper indenfor styrkelse af livskvalitet i lokalsamfund. Vigtige principper for projekt Paamiut Asasara er følgende:

- Indsatsen søger at identificere og samarbejde med de eksisterende netværker og opbygge nye og derved styrke en følelse af fællesskab, samhørighed og fælles ansvar.
- Indsatsen bygger på værdier og ressourcer i lokalsamfundet, og søger at styrke og udvikle disse gennem fælles aktiviteter, der er relevante og styret af deltagerne.
- Samarbejde, lighed og partnerskab i alle projektets faser. Alle relevante parter deltager ligeligt og deler ansvar for og kontrol over planlægning, gennemførelse og resultater.
- Projektet fremmer en fælles læringsproces i lokalsamfundet og søger at skabe lige gode muligheder for alle.
- De kompetencer og mestringsstrategier, der udvikles, lægges åbent frem med det formål at være til rådighed for alle, der ønsker det.

Paamiut Asasaras overordnede målsætning er mobilisering og styrkelse af Paamiut, således at borgerne i fællesskab løser problemer (som de er beskrevet ovenfor) og skaber trivsel for alle borgere, med et særligt fokus på børnefamilier. Projektet tilstræber at inddrage alle borgere i en mangfoldighed af meningsfulde aktiviteter.

Bikubenfonden har støttet projektet med 1.650.000 kr. hvert af årene 2008, 2009 og 2010. Der vil blive truffet beslutning om fortsat støtte til projektet fra fonden hvert år i perioden 2011-2012. En fortsat støtte gives under forudsætning af en fortsat fremdrift i projektet samt fortsat økonomisk støtte til projektet fra såvel Grønlands Selvstyre som Sermersooq Kommune.

Projektet er opbygget med en styregruppe, der træffer alle beslutninger vedrørende anvendelse af midler. Styregruppen fremlægger projektets resultater på et årligt stormøde for borgere i Paamiut. På stormødet er der mulighed for at diskutere projektet og komme med forslag til aktiviteter i det. I år blev der inviteret en række oplægsholdere fra Nuuk, København, Bornholm og Arizona til at inspirere borgere og styregruppe. Derudover har projektet et udbredt græsrodspræg med en stor gruppe af lokale deltagere, der udfører aktiviteterne med en meget høj grad af selvforvaltning, idet beslutningskompetencen i de enkelte aktiviteter i høj grad er uddelegeret til disse.

Projektets overordnede mål er at styrke social trivsel gennem fokus på menneskelige ressourcer, livsglæde og fælles kreativitet. Målene for projektet er: (1) Landets bedste folkeskole, (2) et dynamisk og flerstrengt erhvervsliv, (3) udvikling, fastholdelse og tiltrækning af ressourcestærke familier, (4) optimale rammer omkring de unge og de studerendes liv, og (5) nedbringelse af hærverk, omsorgssvigt, tyverier, misbrug, vold, selvmord og mobning

Paamiut Asasara inviterer alle borgere – i alle aldersgrupper – til at deltage i den proces, det er at højne livskvaliteten for alle i Paamiut. I forretningsplanen beskrives missionen således:

Projekt Paamiut Asasara er sat i verden for at udvikle Paamiut som by og gøre byen til en god og attraktiv børne- og familieby. Paamiut er en by, der vil gøre op og bryde de negative udviklingscirkler og igennem en revitalisering af byen skabe nyt håb, livsmod og lyst til at være med. Denne proces skal Paamiut Asasara være med til at understøtte og hjælpe på vej.

Paamiut Asasara's eksistensberettigelse baseres på at borgerne ser, at det er et nødvendigt og godt projekt til gavn for dem selv, deres familie, lokalmiljø, byen, det grønlandske samfund og globalt.

Projektet omfatter både målrettede kulturkraftbaserede indsatser for marginaliserede og socialt udsatte befolkningsgrupper og en mangfoldighed af kulturelle aktiviteter for alle byens borgere. Ideen er, at de socialt udsatte familier deltager i aktiviteter, hvor også stærke familier deltager, ud fra at alle

familier på den måde kan være med til at fastholde målet om, at alle børn og familier skal have andel i det gode liv i Paamiut. De udsatte grupper er f.eks. omsorgssvigtede børn, voldsramte kvinder, incestofre og incestudøvere, sorggrupper i forbindelse med dødsfald og tidlig indsats. Omdrejningspunktet for projektet og de mange aktiviteter og initiativer, der sættes i gang i Paamiut, er Børne- og familiecenter Tilioq. Blandt de mange aktiviteter og forslag er idrætsskonkurrencer, teaterstykker, familiehøjskoletilbud, botilbud til udsatte grupper m.m.

Missionen er i meget høj grad blev udfoldet i praktiske aktiviteter igennem projektets første tre år. Projektet er nu i en fase, hvor der er mulighed for at fortsætte denne proces, da en stor gruppe borgere er meget aktive i det og udgør en stor ressource i dets fortsatte udvikling lokalt i Paamiut og i storkommunen. Der er en høj grad af engagement og nytænkning, der er blevet skabt af og imellem borgerne i en dialog med styregruppen.

I Forretningsplanen er projektets vision beskrevet således:

Visionen har i årenes løb udviklet sig. Paamiut Asasara er i dag, via de mange ting der allerede er virkeliggjort, ved at gå fra at være et projekt som skal løfte Paamiut, til at danne inspirationsgrundlag for, og gennem implementering af anvendte metoder være med til, at løfte alle byer og bygder og dermed til at skabe udvikling i hele Kommunen. Projektet skal derfor i løbet af 2010 konceptualiseres og spredes til hele Kommuneqarfik Sermersooq, hele Grønland og på længere sigt ud i verden.

Visionen er Paamiut skal betragtes som laboratorier for udvikling af det gode liv og livskvalitet, således at hver borger bidrager til at virkeliggøre drømmen om det gode liv for alle i Paamiut.

Det faktum at borgerne i Paamiut har været med til at skabe et projekt, der virkelig er med til at udvikle deres by, gør at Paamiut Asasara kan bruges som et forbilledligt projekt, som både små og store bysamfund kan tilpasse til deres verden og kan bruge til at skabe udvikling.

Asasara modellen skal kunne udsprede og anvendes i hele kommunen, og også meget længere ud, for selv om vi lever i en internationaliseret verden, så bor vi hver i sær i en lille verden, som vi elsker, og kan tage et frugtbart udgangspunkt i.

Det, det gælder om i Asasara modellen, er at vi som borgere tør bruge vores ressourcer og visioner til at udvikle den lille verden, som vi lever i. Hvis vi alle står sammen om det, så bliver både den lille og den store verden løbende åbnet mere og mere op og udviklet til det bedre.

Forholdet mellem det lokale og det globale reflekteres her, idet det påpeges at der stadig skal ske en styrkelse af det lokale miljø som rammen om det gode liv samtidigt med at der kan ske en udbredelse som inspiration til både små og store bysamfund, der da kan bruge det på deres egne præmisser. Denne balance - mellem baseringen i den oplevede, lokale verden og global ansvarlighed - er en styrke i projektet. I Paamiut's indre liv ligger der en kapacitet og ressource, der er blevet meget synlig og som kan berige og inspirere projekter både andre steder i Kommuneqarfik Sermersooq, i Kalaallit Nunaat, i Inuits lande og i verden i øvrigt. Men dette kan kun ske gennem en fortsat synlighed af denne ressource i det lokale. Derved bevares den igennem projektet opbyggede "community resiliens", der består i dette lokale fællesskabs kapacitet til at forandre sig på en måde, så det kan nå sine mål selv under foranderlige og vanskelige vilkår (modgang).

Forretningsplanen nævner de lokale værdier, som projektet bygger på:

Stolthed over evnen til at kunne klare sig selv.

Åbenhed, nysgerrighed og gæstfrihed.

Ejerskab.

Respekt i omgang med mennesker, materiel og naturgivne ressourcer.

Udvikling frem for tilpasning.

Der fokuseres på værdighed og styrkelse af det personlige ansvar.

Vi ønsker at kunne måle os og se os selv i vores egen succes – i de resultater, vi opnår og gerne vil anerkendes for og som animerer til at alle er i konstant udvikling.

Vi skal hver især turde være rollemodeller og have ambitioner om til stadighed at være de bedste på området.

Disse værdier er blevet styrket igennem projektets tre år, herunder blandt andet i den udvikling af lokalt definerede begreber, som deltagere i mødregrupper,

familie workshops, sommer højskoler, sport og kulturelle aktiviteter har bidraget med. Begreberne og værdierne er lokalt forankrede. Derved kan man se projektet som en kultur-mobilisering – hvilket også viser sig ved at man i Forretningsplanen taler om kulturkraft baserede indsatser.

Evalueringsens mål og metode

Denne evaluering sigter mod at undersøge, i hvilken udstrækning de gennemførte aktiviteter har bidraget til at opfylde Paamiut Asasaras overordnede formål. På den baggrund vil der gives en række anbefalinger til, hvorledes målopfyldelsen kan fortsættes og styrkes.

Evalueringsens formål er at vurdere projektets resultater samt give anbefalinger til projektets videre forløb. Evalueringen bygger på interviews, deltagelse i møder samt statistiske oplysninger. Interviews er foretaget med leder af Tilioq Najaaraq og sou-chef Jonna, skoleleder ved Piareersarfik Peter, lærer ved Piareersarfik Minik, stationsleder ved politiet Christer, læge Erik, jordemoder Charlotte, leder af velfærdskontoret Kristian, medlemmer af styregruppen Aaja, Heidi, Søren og KunnaK, socialpædagog Regine, borgere Filippa, Minna, og Tom, 20 elever ved Piareersarfik, 8 deltagere i gennemført forældrekursus, forebyggelseskonsulent Klara, 4 medlemmer af teatergruppen C:NTACT. Der er holdt et møde med fotograf Tina Enghoff. Evalueringen bygger også på informationer fra deltagelse i åbent formøde til stormøde 2010 og i stormødet. Citaterne, der fremlægges nedenfor, er fra de deltager-interviews, der er foretaget af Ph.D. studerende Line Natascha Larsen i marts og i september. Endelig er der indhentet statistiske oplysninger fra Grønlands statistik og Grønlands Politis årsberetning.

Evalueringen har undersøgt graden af relevans og bæredygtighed for de enkelte aktiviteter og tiltag indenfor Paamiut Asasara. Følgende spørgsmål er anvendt som retningsgivende for evalueringen:

- Hvad var projektets indhold og aktiviteter i 2010?
- Hvordan var antallet af deltagere i de forskellige projektindsatser og almene aktiviteter?

- Hvilken effekt har projekt Paamiut Asasara haft for borgerne i Paamiut. Både for den almene befolkning og for de sårbare og socialt udsatte grupper?
- Hvilke indsatser har skabt disse effekter? Hvilke dele af projektet har haft den største betydning for borgerne i Paamiut?
- Projektets betydning for Paamiut?
- Projektets forankring i Grønland (den lokale befolkning og kommunens interesse for projektets indhold)?
- Hvilke evt. svagheder og evt. barrierer er der for projektet?

Evalueringen er gennemført med så høj grad af gennemsækelighed og deltagelse som muligt. Undervejs i forløbet er evalueringens foki og resultater blevet diskuteret med deltagerne i Paamiut Asasara for at få et præcist, komplekst og reflekteret resultat.

Resultater

Her ses først på de aktiviteter, der har været udført i projektet i 2010 og dernæst på borgernes oplevelse af den virkning, som deltagelse i projektet, har på deres liv og på livet i Paamiut i det hele taget. Derefter fremlægges tal for kriminaliteten og endelig afsluttes med overvejelser over projektets betydning for Paamiut og dets synlighed i Grønland.

Aktiviteter

I 2010 har der været en omfattende aktivitet i projektet. Aktiviteterne har samlet sig i tre hovedområder: (1) kulturelle aktiviteter, herunder sportsaktiviteter, (2) psykosociale aktiviteter og (3) erhvervsopbyggende aktiviteter. Endvidere har der været forskningsaktiviteter.

Paamiut Asasara er en mobilisering af og i lokalsamfundet. Det vil sige, at borgere, institutionerne samt erhvervslivet arbejder sammen om at styrke den fælles udvikling med henblik på at fremme projektets mål. Politisundhedsvæsenet og velfærdsafdelingen har gjort en stor indsats for at indgå aktivt i processen og har bidraget til de gode resultater, idet der er mindre vold i byen, større trivsel blandt børnefamilier og færre henvendelser til

sundhedsvæsenet vedrørende følgerne af vold samt vedrørende tristhed og opgiven. Også i skolen er der påbegyndt et øget fokus på at ville reducere mobberi gennem at styrke fællesskabet blandt børnene. Der er sket en markant forøgelse af unge, der ønsker at komme tilbage til uddannelsessystemet og derfor studerer på Piareersarfik, der er en forberedelsesskole til videre uddannelsesforløb. De unges motivation og skolens anerkendende pædagogik bidrager meget aktivt til at øge de unges muligheder samt en positiv oplevelse af at være ung i Paamiut.

Der er blandt borgerne generelt en fornemmelse af at byen er blevet et fredeligere sted at bo samt at den opleves som mere fuld af liv nu. Det beskrives, at der er et øget aktivitetsniveau generelt og en øget optimisme.

Familiehuset Tilioq har fungeret i 2,5 år og har konsolideret sig som et center for støttende samtaler for personer, par og familier, der ønsker det. Det er samtidigt stedet, hvor en række selvhjælpsgrupper mødes ugentligt. Ligeledes gives der workshops for unge gravide med henblik på at arbejde sammen med dem omkring muligheder og udfordringer i deres tilværelse. Det er også mødested for deltagerne fra familie-workshops, der fastholder deres fælles sociale netværk blandt andet ved at mødes i centret til ugentlige møder og til fællesspisninger.

Ud over at være et fælles referencepunkt for byens borgere og være en aktiv medspiller i hele byens udvikling har Paamiut Asasara støttet en række konkrete aktiviteter, der nævnes her nedenfor. Antallet af deltagere er indsat i en parentes efter hver aktivitet. Tallene bygger på oplysninger, der er indhentet via interviews med arrangører og deltagere. Disse interviews fandt sted i september samt vedrørende projektet *kids with camera* og *100 bøger* i november. Aktiviteterne har forskellige former for deltagelse, f.eks. at være skuespiller i et teaterstykke og at være tilskuer til det, men begge – samt andre mulige - er lige vigtige, idet de dels styrker hinanden og dels alle bidrager til og er en del af mobiliseringen af lokalsamfundet. Som eksempler kan nævnes følgende: da drengene fra Paamiut vandt Grønlandsmesterskabet i fodbold for deres aldersgruppe engagerede det en meget stor del af borgerne i Paamiut, hvilket blandt andet viste sig ved et fremmødet ved holdets hjemkomst til Paamiut. Teaterforestillingen, som 15 unge skabte sammen med teatergruppen

C:NTACT, blev set af over 500 tilskuere og var et diskussionsemne blandt rigtig mange i byen både før og efter forestillingen.

Sport: Tilskud til sportsforeningen Nagtoraliks aktiviteter for fodbold og håndbold for børn samt deltagelse af børn og unge i Grønlandsmesterskabet i fodbold for skoleklasser (deltagere: 60 unge; 10 trænere og arrangører, 120 familiemedlemmer som publikum og support, 400 borgere som tilskuere).

Kultur: Tilskud til foreningen Qajaq (50 deltagere); sommerhøjskole (40 deltagere); Inuit Theatre Company (20 deltagere); Teatergruppen C:NTACT (15 skuespillere, 500 tilskuere); All Stars Paamiut (30 deltagere, 200 tilskuere); Narsalik sommer-sammenkomst (300 deltagere); kids with camera (20 deltagere – med henblik på åben udstilling samt fremvisning på væg i Paamiut og senere i Nuuk); 100 bøger (20 deltagere – med henblik på åben udstilling); stormøde (80 deltagere); indkøb af musikinstrumenter (50 deltagere i bands og andre musikaktiviteter); koncert med Zikasa band (500 deltagere); trykning og uddeling af Paamiut Asasara/Bikuben Fonden t-shirts; Domain Hjemmeside (10 deltagere); 2 x oprydningsdag i hele byen (hver gang ca. 500 deltagere); arrangementet Taste of Paamiut (madprøver) (15 deltagere, publikum 80); endvidere er der planlagt den årlige markering 21. december af projektets mål om omsorg og trivsel for alle børn (antageligt ca. 200 deltagere – baseret på tal fra tidligere år); en multi-sportsbane (når oprettet årligt 500 brugere, dvs. alle unge), en fælles park i byens midte (åben for alle byens borgere); Grønlænderaftner (150 deltagere); lokalradio etablering (når ud til alle). Der er bevilget penge til et kreativitets-forløb for unge i 2011 (50 deltagere som mål). Der er etableret et Ungeråd i byen (15 deltagere men åbent for alle unge).

Erhvervsmæssigt: der er etableret en lokal gruppe, der arbejder med muligheden for at lave en niche-produktion af sortebær syltetøj, kvan-pesto og lignende (15 deltagere).

Styrkende workshops (velfærd og sundhed): Grupper for unge gravide (15 deltagere), Gør Maj Sund (300 deltagere), støtte til forebyggelseskampagne (målgruppe 200 unge) og til Blå Kors (40 deltagere); støtte til oprettelse af en forældrekomité (20 aktive deltagere); støtte til aktiviteter i Tilioq (60 deltagere).

Synlighed og formidling: Deltagelse af repræsentanter for Paamiut Asasara i aktiviteter i Sermersooq kommune samt nationalt: Temadag i Nuuk (3); deltagelse i seminaret "At løfte i flok" i Nuuk (3); deltagelse i konferencen "Pathways to Resilience", Halifax, Canada (4 – her af én eksternt finansieret); ICC konference i Nuuk (1). Medfinansiering af PHD-projekt vedrørende Paamiut (1 samt lokale medforskere, i alt 8); forskningsrejser til Paamiut (3); deltagelse med præsentation i 3. International Conference on Community Psychology, Puebla, Mexico (1); rejseudgifter for eksterne inspiratorer til stormøde (5). Der er bevilget penge til at udgive en bog med interviewene af deltagere i mødregrupperne og i forældre-workshops samt andre borgere – til udgivelse i 2011 (30 deltagere). Igennem Kommuneqarfik Sermersooq's hjemmeside, Bikuben Fondens hjemmeside og Aarhus Universitet/DPU's hjemmeside om forskning i Paamiut Asasara samt gennem 3 artikler er projektet gjort synligt overfor en bred målgruppe. Der er endvidere antaget to bogkapitler (på engelsk) om projektet til udgivelse i 2011.

Samlet kan det konkluderes, at omkring hver tredje i Paamiut har været direkte aktiv som deltager i en længerevarende aktivitet (defineret som havende mere end ét fremmøde) og at et langt større antal har deltaget aktivt i enkeltaktiviteter, herunder som tilskuere til sport, teater og som aktive deltagere i fællesaftner og oprydningsdage. Da de samme borgere deltager i forskellige aktiviteter er det svært at sige, hvor stor en del af byens befolkning, der er aktivt deltagende, men det er ud fra de kvalitative interviews en meget lille del af befolkningen, der slet ikke har deltaget i blot én aktivitet.

I 2010 har der været et særligt fokus på de unge. De unges aktive deltagelse – på egne præmisser - i samfundets udvikling er blevet styrket gennem sportsaktiviteter, dannelse af et Ungeråd, ansættelse af en konsulent for unge, styrkelse af Ungdomsklubben, teatergruppen C:NTACTs opsætning af en teater-forestilling baseret på de unge egne tekster samt udarbejdelsen af "100 bøger" baseret på de unge egne fortællinger og kids with camera projektet. Alle disse aktiviteter har været succesfulde. De tre sidstnævnte har i høj grad bidraget til en lokalt forankret kulturproduktion på de unges præmisser og med meget synlighed i Paamiut og i Nuuk. De unges aktive deltagelse på Piareersarfik og den vedvarende dialog med lærerne dér er ligeledes en ressource i den lokale kapacitetsopbygning for og med de unge.

De aktiviteter, der er udført indenfor velfærdsområdet, har bidraget væsentligt til udviklingen af lokale begreber for social støtte og udvikling af lokalt relevante forståelser. Indenfor mødregruppen og forældrekurserne blev der i 2008 og 2009 udviklet særlige metoder i tæt samarbejde mellem de professionelle og deltagerne. Det samme gælder for metoderne i de støttende samtaler i familiehuset Tilioq og i selvhjælpsgrupperne. Denne udvikling er fortsat i 2010, hvor deltagerne fra de nævnte kurser fortsat er mødtes i familiehuset for at fastholde de ændringer, de foretog sammen i forbindelse med kurserne. Deltagerne fastholder de ændringer, der er konkret forankrede i deres daglige liv og deres visioner om det gode liv. Der fokuseres på at forandringer sker gennem handling, dvs. udvikling og bevarelse af støttende og livskvalitets-givende adfærd i dagligdagen. Metoderne er kendetegnede ved at tage afsæt i værdier gennem deltagerne egne formuleringer af, hvad de ser som ressourcer og udfordringer og bygge mestringsstrategier i hverdagen ud fra de fælles refleksioner, der sker i sessionerne. Metoderne er kendetegnede ved at have et klart fokus på sammenhængen mellem de individuelle og de kollektive erfaringer. Deltagerne har omsat erfaringerne fra sessionerne til en daglig praksis, der fremmer samhørighed, fælles ansvarlighed og fælles glæde i byen, så fordømmelse, tavshed og ensomhed kan skubbes bort. Der er en meget stor motivation hos deltagerne i de forskellige aktiviteter til at fortsætte deres samarbejde og til at udbrede projektets ide og de metoder, de har udviklet, til andre, både i byen og i Grønland i øvrigt. Der er således en stor ressource med henblik på at sikre bæredygtigheden af disse aktiviteters resultater.

Borgernes/deltagerne oplevelse af projektets indflydelse på Paamiut

Deltagere, der har deltaget i mødregrupperne og familiegrupperne fortæller, at det er blevet lettere at tale sammen om vanskeligheder og derved at udvikle fælles ressourcer. De beskriver situationen før som kendetegnet ved at det var meget vanskeligt at tale sammen, hvis man havde det svært. Dette skyldes især misundelse, der fører til en form for bagtalelse, forklarer de. Man har en forventning om, at andre vil skubbe én bort eller angribe én, hvis man begår en

fejl eller fortæller om vanskeligheder. En familiefar siger i et interview om situationen før projektets start:

Her i byen mangler der respekt og medansvar. Selv børnene har det ikke. Sådan var det ikke før i tiden. Der er en stor nedgørelse og bagtalelse her. Sådan er det altid, det er som om folk bare venter på at man begår en fejl, så angriber de. Det er også det der er problemet her i byen – at hvis noget går godt for en familie, så kommer der nogen udefra og prøver at ødelægge det gode de har. Det er fordi folk er misundelige. Fordi det går godt for de andre – 'hvad så med mig?', tænker de.

Det at have det godt som familie medfører også, at andre angriber én og prøver at ødelægge det gode – ifølge citatet. En anden far fortæller samstemmende:

Problemet er, at hvis man selv har mange problemer, så kan du ikke være sammen med de andre. Så er du misundelig på den, der kommer og er glad.

En ung kvinde beskriver situationen på denne måde:

Der er mange rygter her i byen. Det har stået på i meget lang tid, mange år. Rygter betyder at personen selv ikke fortæller hvordan han eller hun er eller har det, men at andre fortæller historier og peger på en anden person og gør ham eller hende ondt uden grund. Rygterne går bare videre og videre, så bliver det til en helt anden historie eller en helt anden person. Det er det man kalder 'Kamikposten' på grønlandsk, at man snakker sammen om andre. Så bliver der rygter, der kører selvom de muligvis er usande. Folk finder på historier på den måde. Dem der spreder rygter og mobber hinanden er personer, som ikke ser sig selv, personer som er jaloux, som lyver og som gør andre folk ondt. Derfor er mange bange for at gøre noget forkert, bange for at der bliver snakket om dem.

En anden deltager siger:

Det kræver et stort mod at åbne sig op. Jeg tror det er fordi folk er bange for at blive skuffet og så 'hvad nu hvis..'. 'Hvad nu hvis?' Den der 'hvis-tanke', den kan være farlig. Hvad nu hvis de andre tænker sådan om mig, hvad nu hvis han eller hun ikke kan lide mig? Hvad nu hvis? Alt det der hvis. Så lader man heller være med at gøre eller sige noget for ikke at risikere noget. Man bliver mere tilbageholdende.

En mand fortæller:

Jeg har været meget stille og ensom her i byen. Vi var tilflyttere her i byen. Det var svært at komme som tilflytter og ikke kende nogen. Der blev kastet sten, pinde og river efter mig. Så begyndte jeg selv at slå løs for at forsvare mig. Jeg begyndte til judo og selvforsvar i gymnastiksalen. Sådan var det i 4-5 år (...) Jeg tror folk opfører sig sådan fordi de har had mod fremmede, mod tilflyttere. Det kunne jeg mærke. I dag er det bedre.

End tredje deltager siger:

Der er også mange der render efter en og siger; 'vi kender dig', og hvis du har det godt og fx har fået et arbejde, så begynder folk at sige; 'hvad er der nu sket?' Eller man begynder at trampe den anden ned – 'du skal ikke tro du er noget'. 'Vi har hjulpet dig så meget, før hvor du havde det dårligt, så hvorfor er du nu pludselig sådan og har det godt?'. 'Hvorfor er du ikke som os?'. Før da jeg drak, der havde de andre ingen bemærkninger, men nu hvor jeg ikke drikker, så kommer de med bemærkninger – 'hvorfor er du ikke, som du var før?'. Man passer ikke ind i billedet længere. Man skal helst være på sin plads hele tiden.

En deltager fortæller om rygter:

Der er mange rygter her i byen. Det har stået på i meget lang tid, mange år. Rygter betyder at personen selv ikke fortæller hvordan han eller hun er eller har det, men at andre fortæller historier og peger på en anden person og gør ham eller hende ondt uden grund.

Rygterne går bare videre og videre, så bliver det til en helt anden historie eller en helt anden person. Det er det man kalder 'Kamikposten' på grønlandsk, at man snakker sammen om andre. Så bliver der rygter, der kører selvom de muligvis er usande. Folk finder på historier på den måde. Dem, der spreder rygter og mobber hinanden, er personer, som ikke ser sig selv, personer som er jaloux, som lyver og som gør andre folk ondt. Derfor er mange bange for at gøre noget forkert, bange for at der bliver snakket om dem".

En af teksterne fra de unge i teaterstykket, der blev lavet sammen med C:NTACT, og vist i forsamlingshuset er:

Jeg skulle vise mine gæster Paamiut og vi kommer over ved fjeldet bag ved kirken...ved den gamle jordhule. Jeg ser på den. Et hul i jorden. Og jeg tænker og jeg tænker. Der har min mormor og morfar måske boet. Hun er stået op om morgenen og tændt en tranlampe med sælfedt. Min morfar er måske gået på jagt og min mormor har plukket bær eller syet noget tøj eller tørret noget kød.

Og lige pludselig føler jeg mig tom. Uendelig tom. Men pludselig går der en prås op for mig. Det er jo netop det der er sagen! Dengang min mormor boede i jordhulen var alt ligetil og enkelt. Man kæmpede for at overleve. Alene det giver mening. Hvis ikke man kæmpede så kunne man jo ligeså godt lægge sig til at dø eller lade isbjørnene/de vilde dyr, komme og æde en. Men i dag behøver man ikke at kæmpe, for alt er lige ved hånden. Man tænder lyser, går ned i brugsen og henter mad, kommer tøjet i vaskemaskinen og så er den prut slået. Jeg tænker og tænker. Måske er det derfor vi alle er blevet så dovne og ligeglade med livet. For man behøver jo ikke at gøre noget. Jeg tænker om det er derfor, der er så mange der drikker. Jeg tænker om, det er derfor så mange begår selvmord. Jeg ved det ikke, men det er bare sådan noget jeg går rundt og tænker på.

Deltagerne beskriver i interviewene at Paamiut Asasara's aktiviteter har betydet en stor ændring i deres oplevelse af situationen, i deres adfærd samt i byen som helhed. Det skal i denne forbindelse nævnes at borgerne selv har deltaget i analyserne af de mange interviews – både individuelle og i fokusgrupper. Det er aftalt at interviewene kan fremlægges på denne måde – i anonymiseret form. Alle deltagerne, der her er citerede, er aktive ressourcepersoner i udformningen af og videreførelsen af Paamiut Asasara projektet og vil være ressourcepersoner også i dets udbredelse til andre byer. En stor tak skal her rettes til deltagerne for deres bidrag og åbenhed til at tale om egne erfaringer, oplevelser, værdier og visioner.

En familiefar siger, at man har fået brudt den tavshed der var omkring det at have det svært:

Den støtte vi har fået har haft størst betydning for mit forhold til familien – konen og børnene. Før i tiden hvis min kone og jeg blev uenige om noget, så ville jeg bare ikke høre på hvad hun sagde. Så sagde jeg ingenting til hverken min kone eller børn og gik bare i seng og tog maden med mig. Men nu kan jeg snakke

med hende og børnene, det er ikke længere ligesom at jeg er en mur (...). Når man er en mur siger man ikke noget til nogen, hvordan man har det, hvordan det gik på arbejdet. Man er bare træt og søvnløs. (...) Nu hører jeg rigtigt - med ørerne åbne, og så prøver jeg at lytte til dem rigtigt og prøver at forstå dem, hvordan de vil have det, og at det ikke kun er mig der skal bestemme det hele. Før hvis jeg skulle ud og sejle, så sagde jeg ikke noget om det til familien, jeg gjorde det bare. Nu spørger jeg min kone 'har du brug for mig i dag, er der noget jeg skal hjælpe med?'. Vi har været rigtig heldige, vi kan mærke det på hinanden, det er meget godt for os. Nu kan vi lytte til hinanden, tale sammen og se på hinanden. Før kunne vi ikke kigge på hinanden, sådan var det i ca. 5 år. Vi snakkede ikke sammen og kunne ikke finde ud af om vi ville skilles eller ej. Jeg prøver nu at mærke hvordan jeg har det indeni og så fortæller jeg min familie om det (...). Det er et stort skridt vi har taget, jeg er også lidt stolt.

Et par fortæller om den udvikling, som de sammen har gennemgået i forhold til kommunikationen om problemer efter at have deltaget i forskellige aktiviteter i Tilioq:

Det, der fungerer rigtig godt i vores familie, er, at vi er begyndt at snakke om problemerne i stedet for at ignorere dem. Så kan vi bedre se de små fejltagelser, og så kan vi arbejde med dem sammen. Vi er blevet mere åbne over for hinanden, har mere tillid til hinanden nu og er glattere. Og så stoler vi langsomt mere på hinanden, det er forebyggende. Før i tiden var jeg meget jaloux og kunne være ondskabsfuld og jagte problemerne, men så blev jeg træt af det og tænkte 'nej nu må det her stoppe, jeg må tale med nogen om problemerne'. Jeg fik lyst til at lære at styre min jalousi og gøre det bedre. For vi vil gerne opnå tryghed i vores hverdag og fremtid. Det er vores fælles mål. Nu har jeg et bedre liv. Det pludselig at kunne snakke om mine problemer har hjulpet mig meget. Der er ikke ret mange mænd her i byen, der tør tale om problemerne (...) Hvis jeg skulle nævne en konkret oplevelse af, hvad der fungerer godt i vores parforhold, så var det fx i dag, da vi var til jordemoderen. Der oplevede vi en glæde ved at være sammen om sådan en oplevelse. Når vi besøger familie og venner er et andet eksempel. Det er først på det sidste, at vi er begyndt at være åbne over for andre mennesker og vores omgivelser. Det begyndte da vi startede med at komme i Tilioq. Der begyndte det at gå fremad i vores lille familie og med åbenheden over for andre.

Det at bryde tavsheden og at kunne tale sammen om problemer og følelser ses ikke kun i de enkelte familier. Også i det fælles liv i Paamiut opleves nu nye

muligheder for - og mod til – at gå i dialog med andre. Nogle eksempler viser dette:

Kontakt er blevet meget lettere for mig. Nu kan jeg godt stå oppe på scenen i forsamlingshuset fx og tale til folk. Før kunne jeg ikke sige noget direkte til folk. Der var jeg rigtig genert og bange.

Da vi fx havde koncert med Nina, det var den bedste oplevelse for mig, fordi jeg var sammen med andre folk, der stod tæt ved siden af mig. Efter koncerten var vi sammen hele aftenen og kunne nemt snakke med hinanden og have samtaler. Efterfølgende var det sådan, at bare vi hørte en Nina-sang, så kunne vi smile og kigge tilbage og snakke om den gode oplevelse. Der var også en kunstudstilling i forsamlingshuset, hvor vi var mange sammen. Så snakkede vi bare om alle billederne med de andre familier, det var en god dag for os som familie sammen med de andre familier.

Deltagerne giver udtryk for, at de ser social støtte som nødvendig:

Hvis du ikke har samhørighed, så føler du dig alene med dine problemer og så drikker du nemmere. Når man har samhørighed, så er man fælles om noget, alle deltager. Alle er inviteret. Alle kan være med. Alle har noget at skulle have sagt og noget at bidrage med (...) Hvis ikke man har samhørighed, så kan man ikke leve, så går solen ned. Følelsen af samhørighed er stor og overvældende. Det er følelsen af, at det var os, der startede, eller det er os, der har oplevet den her følelse af noget rigtig godt (...) Jeg har det nu som om jeg har givet noget, og det er som om jeg også har fået noget tilbage. Det er som om rummet omkring mig er blevet større, sådan metaforisk. Jeg har fået et større perspektiv.

Samhørigheden og det fælles projekt opleves som særdeles betydningsfuldt, og det nævnes hvordan dette perspektiv udfolder sig I ændret adfærd i praksis:

Sammenkomster, ture ud i naturen og festlige arrangementer har vi brugt meget. Det har vi altid været meget glade for – både i familien og med bekendte. Det er vigtigt at hygge sig med hinanden. Ikke så meget samtale og sådan noget i starten. Det gælder bare om at have det hyggeligt og sjovt. Når man skal være glad og hygge sig, så skal man ikke tænke på problemer. Dem skubber man væk og undgår. Hvis du har problemer i hyggen, så går det ikke, så bliver man ked af det, og så kan det være svært at hygge sig. Hyggen hjælper jo så på problemerne, fordi den tager det dårlige humør væk. Så glemmer man det dårlige humør og

bliver glad. Hvis man opnår det, så er resten lige meget, så har man pludselig plads til andet end problemerne.

En anden far følger op på dette ved at sige:

Vi er nu blevet rigtig gode til at tage på ture i fjorden sammen med andre familier. Så sætter vi telt op, leger gemmeleg med børnene og fisker. Nogen gange tager vi også på rensdyrjagt sammen (...) Det er godt for familien og for sammenholdet. Det er fordi børnene skal ud i naturen og ikke sidde inde i byen og kede sig ihjel. De skal opleve noget godt sammen med deres familie og andre børn og familier. Når vi gør det sammen har vi det meget meget godt. Vi griner og fortæller hinanden historier (...) Vi føler mere samhørighed både i familien og med de andre familier, det synes jeg. Så kan vi pludselig bagefter snakke om, hvordan vi har det inde i kroppen, hvordan det hele føles. Og børnene begynder også at fortælle mere selv. Vi passer godt på vores børn”.

Flere borgere fortæller, hvordan de netop bruger naturen til både at skabe sammenhold i og mellem familier, som vi ser det i citatet ovenfor, men også til at bearbejde følelser og problemer individuelt. Naturen repræsenterer en beroligende og helende stilhed. En anden form for stilhed end den der tidligere er blevet beskrevet i forhold til mangelen på kommunikation og støtte mennesker imellem. Naturen repræsenterer et frirum, som man kan afreagere i – og som derved kan åbne for dialog og samhørighed. En ung mand fortæller:

Nogle gange når vi har en dårlig situation eller konflikt i familien, eller en er ked af det eller vred, så tager far og jeg en tur ud i fjeldet med vores riffel og så skyder vi bare løs på et eller andet – en isblok eller sådan noget. Eller vi skriger det hele ud. Det hjælper, og så snakker vi sammen på vejen hjem.

En ung mor forklarer hvordan andre af de fælles aktiviteter såsom de kulturelle arrangementer åbner op for kommunikationen:

Vi er blevet bedre til at hygge os sammen i byen med andre familier. Vi går til aktiviteter, møder, koncerter og alt muligt. Når der er fælles aktiviteter, så kan man pludselig tale med hinanden selvom man måske ikke har snakket sammen i mange år. (...) Vi er kommet mere ind på hinanden og vi kan være sammen med forskellige mennesker, ældre og yngre. Det er dejligt (...) Det er vigtigt med samhørighed, man har noget til fælles familie til familie – fx hvordan man

opdrager børnene, og hvordan vi har det i familien. Man kan give hinanden gode råd og vejledning. Selvom jeg har to sønner, så er opdragelsen alligevel altid en udfordring, jeg kan blive usikker. Så kan jeg spørge de andre familier om, hvordan de gør det. Det har vi fx gjort i mødregruppen.

Citatet ovenfor viser bl.a. hvordan de fælles aktiviteter og den opnåede samhørighed har banet vejen for samtale og for social støtte. Familiefaderen, der i et tidligere citat forklarede, hvorfor det er vigtigt at starte ud med fælles aktiviteter uden for meget samtale, uddyber efterfølgende betydningen af samtalen for familielivet og det fælles liv og sammenhold:

Vi vil gerne blive endnu bedre til at snakke sammen – og til at lytte til vores børn. Det varmer, når vi er gode til at snakke sammen, så vi kan godt se, at vi har brug for samtale i vores liv. Den giver os mulighed for at se og håndtere problemerne, der ellers bliver for tunge, hvis man bare er helt tavs. Vi bruger det også i forhold til børnene. Efter familiekurset er jeg begyndt at spørge dem: 'Hvordan har du det?', 'hvordan mærkes det i kroppen? Og 'hvis du har problemer, så må du fortælle os om dem'. Så begynder børnene også at åbne sig mere.

En ung mand giver sin forklaring på, hvordan social støtte kan fremmes:

Jeg tror, det har været følelssesnakken, alle følelsesudtrykkene, der har gjort, at vi har skabt samhørighed på familiekurset. Det at give sine følelser og erfaringer videre til andre, at lytte og spejle sig i andre, hvor man begynder at finde sig selv. Før jeg deltog i familiekurset, havde jeg meget lidt tillid til mig selv og til andre. Men efter at vi startede denne gruppe har jeg haft mere åbenhed omkring ting og har fået mere tillid til mig selv ud fra snakken om følelserne. Og så af at lytte til andre. Vi har lært at stole på hinanden, at have tillid til hinanden. Det er vigtigt ikke at glemme at vise følelser og elske hinanden. Det er også meget det man kan med samhørigheden.

En familiefar fortæller:

Det har også haft betydning at lære, at der også er andre end en selv og ens egen familie, der har problemer. Før i tiden sagde min kone altid 'det er kun os der har problemer, ikke nogen andre'. Sådan troede jeg det var, men efter familiekurset har jeg indset at også andre end os har problemer. Når man ved, at der også er andre, der har problemer som en selv, så kan man bedre snakke om

problemerne, fordi man kan spejle sig i de andre. Når man er alene med sine problemer tænker man, at man har det værst af alle og at alle omkring en kigger på en, så man hele tiden bliver trampet ned. Sådan føles det. Efter kurset føler man ikke, at man er alene længere.

En anden siger:

Vi er begyndt at besøge andre familier. Vi besøger dem en familie af gangen. Vi vil godt prøve at hjælpe dem og snakke lidt med dem. Alle har brug for støtte og råd, især hvis der er nogen, der har problemer. Så kan de hjælpes, så kan vi hjælpe. Sidste år, så var jeg træt af livet, jeg havde problemer. Så jeg vil gerne hjælpe til, hjælpe andre, og jeg vil ikke sige det, vi snakker om, videre til nogen. Hvis der er nogen, der har brug for at snakke, så kan de bare komme til os.

Nedenfor vil det blive fremlagt, at der er sket et markant fald i antal husspektakler i løbet af projekt-perioden. Dette hænger sammen med en ændret adfærd i familierne, hvilket gør det muligt at leve sammen på den måde, som alle i familien gerne vil, nemlig uden vold og isolation. En deltager fortæller:

Man skal opleve tryghed, før man kan snakke sammen. Første gang vi begyndte at snakke med hinanden, begyndte vi at skændes. Og efter skænderiet så kunne man kun drikke. Konen kom på krisecenter og så drak jeg måske i 3 dage efter, og så spildte jeg de fleste af vores penge. Så bliver man rigtig sur, 'det er din skyld at jeg er sådan'. Problemet var, at vi ikke kunne tale sammen. Nu er det noget andet, nu kan vi tale sammen. Vi prøver og vi knokler med det, men det er guld værd. Man kunne sige, at hele huset er forandret. Nu har vi det mere roligt (...) Jeg har også noget andet jeg gerne vil dele. Jeg kan nu se, at mine børn før i tiden var meget lukkede og usikre. Jeg ville ikke se at børnene også har deres verden og deres meninger. De kan etablere en egen indre verden på deres måde. Det, jeg gjorde før, var at tvinge dem til at gøre alt på min måde. Jeg var ikke interesseret i deres mening. Før familiekurset kunne jeg ikke se, at det jeg gjorde var forkert. Det har været hårdt. Jeg drikker ikke så meget mere. Jeg tager ansvar for børnene og giver dem mad og sørger for at de kommer i seng. Før når de sov, så drak jeg. Jeg syntes, det var i orden, men børnene kan mærke det. Der sker noget meget grimt i huset når mor og far drikker. Der er en ting til jeg vil sige, det er en af de vigtigste ting. Det bedste er, at der er kommet liv i familien igen. Før i tiden var det sådan, at vi brugte alle vores kræfter på at bekæmpe hinanden og det fik os til at gå helt ned til bunden. Og så mærker man, at man tænker: 'Nu

gider jeg ikke mere, jeg må sige farvel. Det går ikke, jeg har ikke flere kræfter. Konen er rejst og jeg er alene sammen med børnene, så nu gider jeg ikke mere'. Så tænkte jeg ' nu må jeg begå selvmord'. Jeg har måttet knokle og minde mig selv om at der er et liv der venter på mig. Jeg tænkte på børnene, mine forældre og kollegaer. Når man giver op, den følelse er den værste. Det er vigtigt at omgivelserne ikke lader som ingenting. Man siger jo man har det godt, men indvendigt har man det skidt. Man venter på hjælp. Den hjælp fik jeg på familiekurset. Nu har jeg fået håbet tilbage".

En anden mand fortæller:

Nu er jeg blevet meget mere rolig og stille derhjemme uden at råbe efter børnene. Jeg prøver også at tage skridt i forhold til at få øjenkontakt med mine børn og til at lave ting med dem og lege. Jeg kan se, at min kone også er blevet meget roligere og tryggere derhjemme. Vi har 5 drenge, og der kan være meget ballade og stress, men nu kan vi se, at børnene ikke synes, at vi forældre skændes så meget mere. Vi drikker heller ikke længere. Jeg er faldet ned nu og blevet mere rolig. Jeg ved, at jeg har gjort meget skade på min kone og mine børn ved at råbe og slå. Det må jeg lære at leve med, men det skal nok gå, hvis bare jeg bliver ved med at snakke med min kone, og vi støtter hinanden.

•

Der gives i en række interviews udtryk for en oplevelse af, at det ikke er nok at snakke om ændringer. Man skal handle anderledes. Dette, at der er mulighed for det at handle sammen på en ny måde og derved styrke en forandringsproces i den retning, som man gerne vil, ses som en styrke i projektet. Dette vises i de følgende citater:

•

Folk skal ikke bare sidde og diskutere, de skal handle. De skal gøre noget og ikke bare vente. Jeg gider ikke høre sådan noget med 'jeg venter med det her, jeg venter, jeg venter'. Hvad med at gøre noget selv! Nu er der mange, der er begyndt at handle.

Der er for mange, der venter, men når der er nogle begivenheder er det anderledes, så er man sammen og så bagefter kan man handle. Når man oplever, at der sker noget, og noget er blevet anderledes og bedre, så bliver man mere glad. Så får man lyst til at gøre noget – at lave flere glade fællesaktiviteter, så

man kan få et bedre liv. Så man kan få et mere muntert og glædeligt liv i stedet for bare at sidde og vente på, at nogen andre gør noget.

Det er vigtigt at arbejde sammen og lave nogle fysiske aktiviteter sammen i stedet for kun at snakke. Når det bare er snakkeri, så får man selvfølgelig gode idéer, så kan man snakke om fremtiden, og hvordan den skal se ud. Hvordan kan vi skabe den? Men hvis det bare er snakkeri, så fører det ikke til noget. Når man gør noget, så er man fælles om det, så skaber man noget. Der er mere liv i det.

Om virkningen af disse handlinger, siger en deltager:

Paamiut er lige ved at blomstre. Før var det som om solen var gået ned og det var mørkt. Folk ventede bare, man blev isoleret. Drikkeriet er mindre nu. Dengang var det meget, der var meget kaos. Nu er det mere stille og roligt. Jeg tror, det er fordi, vi har indset, at det er os, der skal skabe noget selv – som en by. Vi er ikke så mange, men vi kender jo hinanden. Man indser, at det er os, der skal lave noget i den her by, så man vågner op – det er os. Hvad skal vi nu lave? Man får den der følelse. Det er som om, det er nu, vi skal gøre noget. Det er nu”.

En anden siger:

Vi skal selv tage initiativet – ’kom nu, vi skal gøre det her’. Nu starter vi fx en gruppe, nogle aktiviteter eller vi skal lave den her opgave, ’kom og vær med, tag jeres venner med, har I nogen forslag, hvad synes I selv, og hvilke forventninger har I til det?’. Det er vigtigt, at det er vedvarende og ikke bare stopper, der hvor det gik rigtig godt.

•

Der er en stor parathed til at bringe disse erfaringer videre i en proces, der omfatter andre familier i Paamiut. Dette viser, at der i de familier, der igennem familiekurserne har iværksat en fælles forandringsproces, er en meget stor ressource, der både kan og vil bidrage til projektets bæredygtighed. En deltager siger:

•

Jeg kunne godt tænke mig at være med til at støtte de andre familier i Paamiut, så vi kan dele det vi har lært med andre. Det skal være sådan at folk kan mærke det, som vi selv har udrettet her i byen. Uden sprut og spiritus, det skal handle om det gode familieliv og familietrivsel. Vi skal være mange familier sammen, det

skal ikke kun være os. Der er bare noget der kører inde i mig, sådan vil jeg beskrive det. Det er noget jeg tænker meget på (...) Det skal nok komme, folk vil gerne være med og så bliver vi flere og flere. Vi skal have møder og arrangementer.

At fællesgøre og derved ophæve den sociale interventionsform som en måde at adskille på, ses som en vej frem for en deltager, der siger:

Det familiekursus er noget af det bedste der er sket for mig. Jeg er blevet meget gladere end for en måned siden. Mange flere familier skulle deltage. Der er mange, der gerne vil være med – også dem der arbejder nede på kommunen. Det er ikke kun os, hvad skal man sige, de fattige eller mellemfattige der skulle være med, men også dem der er rige. Jeg kender mange – også rigtig rige folk, der kunne tænke sig at være med.

Om den mulige udbredelse til andre områder i Grønland siger deltagerne:

Paamiut Asasara er godt for familierne her i byen. Jeg ville gerne have at projektet bliver spredt til andre byer på kysten og til hele Grønland. Der sker noget nu, så budskabet skal spredes. Vi skal ikke bare have glæde af det her i Paamiut. Vi skal give vores erfaringer videre.

Man burde videregive vores erfaringer med projektet. Det har været en stor oplevelse for os at deltage. Der er mange der har de samme problemer som os, så man skulle give de muligheder videre til andre. Andre skal selvfølgelig selv bestemme om det er noget for dem, de skal selv tage beslutningen, men man kunne fortælle, så de måske får lyst.

Der er generel tilfreds med den effekt, som Paamiut Asasara opleves at have på byens udvikling:

Når jeg tænker på 'Paamiut Asasara', så tænker jeg på en lysere fremtid her i byen. Samhørighed – endnu mere samhørighed. Og mere åbenhed. Jeg tænker på vores by, min elskede by. Jeg tænker på at der er kommet mange aktiviteter, at der er glæde, at der er sammenhold og at der er noget fælles.

Vi har skabt mere tryghed her i byen. Man kan sige at når man har tryghed, så får man også åbenhed. Så er mulighederne mange.

Paamiut Asasara har været et stort fremskridt for byen. Det har ændret mit liv. Jeg er meget mere udadvendt og har nemmere ved at snakke med mine forældre. Andre kan også mærke det, de kan se det på mit ansigt, at det lyser mere. Efter familiekurset kan vi snakke sammen. Og jeg kan også mærke at andre er blevet mere åbne over for mig. Jeg synes, at jeg nu er blevet venligere end før og bedre kan åbne mig over for andre.

Udviklingen skal fortsætte. Det skal fremlægges til borgerne. Vi skal støtte hinanden. Paamiut Asasara handler om at hjælpe hinanden til at få det bedre.

Der er blevet mere livligt i byen nu. Der er koncerter, samtaler, kurser. Det er som om at Paamiut lever igen (...) Der er mere glæde, tryghed og sammenhold mellem byens borgere. Og der kommer flere og flere borgere, der gerne vil være med til det hele. Før i tiden var byen næsten gået i stå.

Når vi tænker på Paamiut Asasara, så tænker vi på venskaber, og det vi har opnået gennem kurserne. Jeg forbinder det med at flere familier har fået flere muligheder. Mulighed for at kende til, hvad en god familie er og at få hjælp til at opnå det. Jeg tænker mest på det med familier – at de har fået mulighed for at åbne sig mere end de plejer at gøre.

Nedenstående citat opsummerer de fleste af ovenstående temaer og værdier. En yngre kvinde reflekterer over den udvikling, der er sket i byen og hvordan borgerne i fællesskab har skabt mere social støtte i stedet for at udelukke hinanden:

Det er efter Paamiut Asasara og familiekurset blevet lettere at få kontakt til andre mennesker, som jeg ikke kendte før. Så tænker jeg 'nåå, de lever på den måde og jeg lever også på den måde', og vi kan forstå hinanden og hinandens situationer. Og vi kan ændre på hverdagen, og på hvordan vi skal opføre os over for børnene, og vi kan sætte ord på, hvordan en bedre opdragelse kan være (...) Nu er vi blevet bedre borgere i samfundet, vi deltager mere i - hvad skal man sige – den gode og sunde tankegang frem for den onde. Det at være en god medborger er at man kender mere til hinanden uden at sige at 'du er sådan og sådan'. At man er sammen ansigt til ansigt og forstår hinanden. Det vil sige at

deltage og at være sammen. Vi har taget fat i familien og styrket den, vi har taget fat på diskussionen om hvilke muligheder der er for familier og for at være forældre og hvad en god børneopdragelse er. Vi har lært at lytte til andres meninger og få et kendskab til andre mennesker (...) Vi har lært at bakke hinanden op på en måde, så det ikke er sløret at være borger. Altså at man ikke bare kan lade en problematisk familie være uden at hjælpe og styrke den. Styrke dens værdier. Vi har lært at løfte hinanden op. Fx hvis jeg har en god erfaring med børneopdragelse, så kan jeg dele den med andre. Der er kommet mere tilknytning, sammenhold en god stemning og mere glæde ved at være borger.

Blandt deltagerne i de velfærdsorienterede aktiviteter er der således en stor motivation på at fortsætte og videreføre projektets resultater – og på aktivt at bidrage til det. Deres beskrivelser af, at samhørigheden og det fælles sociale ansvar er blevet meget mere synlig og bliver mere dominerende i stedet for at social isolation, når man har det svært, støttes af de professionelle, der blev interviewede indenfor sundhed, politi og velfærd. Det støttes endvidere af udviklingen indenfor voldsmønstret, hvor det lave niveau for husspektakler for 2008 holdes i 2009 og ifølge politiets foreløbige opgørelser også for 2010.

Fald i kriminaliteten i Paamiut

Projektet startede primo 2008, og der sås en faldende kriminalitet i Paamiut fra 2007 – 2008 på en række meget væsentlige områder. I antal anmeldelser under kriminalloven var der et fald på 25 % - hvilket var væsentligt større end landsgennemsnittet (hvor der var et fald på 7 %). Forbrydelser mod kønssædeligheden faldt med 35 % mod landsgennemsnittets fald på 15 %. Anmeldelsestallet for formueforbrydelser faldt med 25 % hvor landsgennemsnittet faldt med 7 %. Det er nu vigtigt at undersøge, om dette fald kunne fastholdes i 2009. Svaret er, at det kunne det næsten – hvilket er et væsentligt resultat, da faldet var meget stort fra 2007 - 2008. Det viser sig da også, at kriminaliteten var særligt stor i 2007 og projektet kan ses som en medvirkende faktor i stabiliseringen af kriminaliteten på et lavere niveau igen (denne udlægning begrundes i de mange udsagn fra borgere og professionelle om netop dette). Her ses på tallene fra 2009, da årsopgørelserne udsendes midt på året efter, dvs. i sommeren 2010 i dette tilfælde.

Tabel 1: Kriminalloven i alt – antal anmeldelser

	2005	2006	2007	2008	2009	Forskel i tal 2008- 2009	Forskel i % 2008- 2009
Paamiut	298	203	256	193	203	+10	+5
Hele Grl	5807	5998	5540	5141	5251	+110	+2

Tabel 2: Forbrydelser mod kønssædeligheden – antal anmeldelser

	2005	2006	2007	2008	2009	Forskel i tal 2008- 2009	Forskel i % 2008- 2009
Paamiut	11	10	20	13	15	+2	+15
Hele Grl	370	488	462	391	331	+40	+10

Tabel 3: Formueforbrydelser i alt – antal anmeldelser

	2005	2006	2007	2008	2009	Forskel i tal 2008- 2009	Forskel i % 2008- 2009
Paamiut	190	109	156	117	132	+15	+13
Hele Grl	4105	4128	3644	3382	3603	+221	+7

Forbrydelser mod liv og legeme (se næste tabel) er blevet stabiliseret på samme tal som i 2008, hvor imod landsgennemsnittet stiger en ganske lille smule. At der ikke er et fald, kan skyldes en øget opmærksomhed på, at vold skal anmeldes – men denne effekt vil være i hele landet. Der er blandt borgerne i Paamiut en høj grad af tilfredshed med politiets indsats, og politiet gør en stor indsats på forebyggelsesområdet og som aktiv deltager i byens udvikling.

Tabel 4: Forbrydelser mod liv og legeme i alt – antal anmeldelser

	2005	2006	2007	2008	2009	Forskel i tal 2008- 2009	Forskel i % 2008- 2009
Paamiut	71	59	45	45	46	+1	+2
Hele Grl	813	851	863	880	852	-28	-3

Udviklingen i antal husspektakler er specielt undersøgt, da dette område er særdeles relevant for projekt Paamiut Asasara's mål om at ville højne livskvaliteten i børnefamilier. Her er der et fald på 25 % på landsplan fra 2007 til 2008, hvorefter det stiger igen i 2009, så det næsten når niveauet fra 2007. I Paamiut politikreds var faldet væsentligt højere, nemlig 45 %, fra 2007 til 2008 og dette fald fastholdes i 2009.

Tabel 5: Husspektakler i alt – antal anmeldelser

	2007	2008	2009	Forskel i tal 2008-2009	Forskel i % 2008-2009
Paamiut	274	152	151	-1	-1
Hele Grl	3712	2788	3685	+897	+32

Tabel 6: Husspektakler – hele Grønland

Hele Grønland	2005	2006	2007	2008	2009
Husspektakler	3379	3695	3712	2788	3685
Heraf med børn	561	610	505	413	551

Faldet i husspektakler er en god indikator på øget grad af trivsel og social ansvarlighed samt respekt for hinanden i familierne.

Paamiut figurerer stadig højt i politiets indekstal, der over en 15-årig periode sammenligner de enkelte politidistrikter med landsgennemsnittet. I det følgende ses på kriminalitetsraten i Paamiut og sammenlignes med hele kriminalitetsraten i hele Grønland samt fem udvalgte politidistrikter. Her ses på anmeldelser om brud på kriminalloven i alt. Normalt udregnes raten per 100.000 indbyggere eller i politiets statistik i Grønland per 10.000, men pga. af de små befolkningstal og at de kun bruges til sammenligninger i Grønland, er de her udregnet per indbygger. Kriminalitetsraten er antal kriminelle handlinger divideret med antal indbyggere. Først gives de absolutte tal for antal anmeldelser og befolkning.

Tabel 7: Kriminalloven i alt – antal anmeldelser

	2007	2008	2009
Paamiut	256	193	203
Hele Grl	5540	5141	5251
Nuuk	2019	2099	2117
Tasiilaq/Ittoqq	472	369	342
Narsaq	237	164	195
Qaqortoq	340	395	430
Uummannaq	150	144	147

Tabel 8: Befolkning.

	Hele Grønland	Paamiut politidistrikt	Nuuk	Ammassalik og Illoqqortoormiut	Qaqortoq	Narsaq	Uummannaq
2007	56648	2088	15047	3598	3490	2016	2450
2008	56462	2021	15421	3547	3496	1824	2412
2009	56194	2033	15438	3547	3532	1785	2339
2010	56452						

Tabel 9: Kriminalitetsrate

	Hele Grønland	Paamiut politidistrikt	Nuuk	Ammassalik og Illoqqortoormiut	Qaqortoq	Narsaq	Uummannaq
2007	0.10	0.12	0.13	0.13	0.12	0.10	0.06
2008	0.09	0.10	0.14	0.10	0.08	0.11	0.06
2009	0.09	0.10	0.14	0.09	0.12	0.11	0.06

Det ses, at kriminalitetsraten fastholdes på et lavere niveau end i 2007 og nærmer sig landsgennemsnittet. Statistikkens opgørelse underbygges af, at såvel politiet som sundhedsvæsenet i interviews i september 2010 gav udtryk for, at Paamiut opleves som en fredeligere by end tidligere. Der er færre henvendelser til sygehuset som følge af vold og politiet beretter om færre udkald til husspektakler og voldsepisoder. I de ovenfor givne citater fra borgere ser vi at også borgerne oplever denne ændring.

Lokal forankring og synlighed i Grønland

Projekt Paamiut Asasara er succesfuldt på en lang række områder, hvoraf her særligt skal nævnes:

- Det er community-baseret, dvs. at det er opbygget ud fra borgernes formulerede visioner og værdier. Projektet er på denne måde baseret på lokalsamfundets ressourcer. Udefra kommende input er blevet inviteret ind af styregruppen og er blevet placeret i forlængelse af initiativer og visioner, der er baseret i lokalsamfundet.

- Projektets mål og aktiviteter er proaktive (forebyggende, styrkende og udviklingsrettede) i stedet for at være reaktive (behandlende og intervenserende).
- Projektets aktiviteter er for alle, dvs. at de er inkluderende og med til at styrke fællesskabet ud fra de formulerede værdier og i stadig udvikling ud fra deltagernes bidrag.
- Det særlige fokus for 2010 på styrkelse af de unges deltagelse i lokalsamfundets udvikling har haft en positiv indflydelse, idet de unge har taget en aktiv rolle gennem deltagelse i de aktiviteter, der er blevet skabt for at lade de unge blive hørt og set som stærke samfundsborgere for den gode udvikling i Paamiut.

Projektet er lokalt ejet og udført, bygger på værdier, er i stadig udvikling og er proaktivt overfor sociale udfordringer ved at skabe livsglæde og trivsel gennem aktiviteter med en høj grad af borger-involvering.

At projektet er lokalt ejet, betyder, at det ikke opleves som kommende udefra eller som en form for "intervention", der vil lave om på folk, familier og enkeltpersoner. I stedet vil det bygge på de gode intentioner og værdier, der findes i byen. Dette betyder også, at projektet formes af alle deltagende, hvilket også i høj grad sker gennem de meget nytænkende og kreative bidrag som deltagerne i sommerhøjskole, familieworkshops, mødregrupper, teater, sportsaktiviteter, og andre kulturelle aktiviteter har skabt. Disse bidrag har vist sig særligt produktive i projektets fortsatte udvikling – og vil kunne danne baggrund for dets bæredygtighed gennem den styrkelse af fælles værdier, der har fundet sted ved deltagernes aktive bidrag. Det er ligeledes vigtigt at Bikubenfonden vedvarende har støttet netop denne eksperimenterende og kreative projektform, idet det har muliggjort, at projektet har kunnet være åbent overfor det nye, som er udsprunget af de mange deltageres bidrag. På denne måde er der opstået en respektfuld dialog, der har fremmet nytænkning og udvikling i praksis - gennem at give plads for lokale værdier, lokal kultur, erhvervsliv og adfærd. Lokale værdier såsom evne til at klare sig selv, fælles ansvar for hinanden, tolerance, kærlighed til børnene og gæstfrihed er blevet foldet ud i projektet og blevet synliggjort som en fælles forståelse og som mål for handling.

Det kan konkluderes, at projektet har haft en meget stor forandrende virkning på livet i Paamiut for borgerne, idet byen beskrives som værende i gang med en re-vitalisering. Dette mærkes af alle, ifølge alle de interviews, der er foretaget, både med borgere og med professionelle. Særligt udsatte familier har bidraget meget konstruktivt til udviklingsarbejdet i familiehuset Tilioq gennem aktiv deltagelse i workshops og fælles arrangementer og har derfor fået en position som en ressource i den videre sociale indsats for at sikre trivsel for børnefamilier i byen.

Projektets store virkning er fremkommet ved den lokale forankring og de lokale værdier som udgangspunkt, samt at projektet reelt er gennemført af lokale kræfter, samt at det er proaktivt snarere end behandlende. Virkningen er fremkommet ved helheden af kulturelle og sociale arrangementer og indsatser gennemført af de lokale på egne præmisser og ud fra egne visioner. Med satsningen for 2011 på erhvervsudviklende aktiviteter vil også erhvervsudviklingen bidrage til denne helheds-indsats. Projektet har en meget stor betydning for Paamiuts borgere samt som inspiration for udviklingsindsatser i hele storkommunen. Der er planer om at prøve at anvende projektets form i andre af storkommunens byer. Projektet er ligeledes synligt i hele Grønland og vækker opmærksomhed, ikke mindst fordi det så tydeligt er baseret på kulturelle værdier og ressourcer og anvender disse i et fremadrettet og løsningsorienteret perspektiv.

En mulig barriere mod projektet kan være, hvis hastigheden i faldet i befolkningen stiger væsentligt pga. vanskeligheder for at finde arbejde eller anden erhvervsmulighed i Paamiut pga. ændringer i indhandlingen til fiskefabrikken, evt. som følge af klimaforandringen. Det er derfor et godt initiativ at Styregruppen har sat erhvervsudviklingen som overskrift for 2011.

Resultater sammenfattet

1. Aktiviteterne i Paamiut Asasara engagerer et stort antal borgere.
2. Kriminaliteten er blevet holdt på det lave niveau, den faldt til fra 2007 – 2008, således at Paamiut nu er nede på en kriminalitets-rate, der kun ligger ganske lidt over landsgennemsnittet. Der har været et fald på alle væsentlige områder indenfor kriminalitet, dog med undtagelse af vold, der er stabiliseret på samme niveau som året før.
3. Borgerne såvel som ledere indenfor sundhedssektoren, politi og velfærdssektoren fortæller at Paamiut både er - og opleves som - fredeligere nu i sammenligning med for tre år siden.
4. Borgerne fortæller, at der er kommet mere liv i Paamiut.
5. De unge er engagerede i byens udvikling. Der er ca. 35 unge i Piareersarfik, der er et uddannelses tilbud til unge, der vil tilbage til uddannelsessystemet. For 2,5 år siden var der 5.
6. Der er kommet øget fokus på børn og unges behov. Der har i år været fokuseret på dette område gennem etablering af et Unge råd i byen, ansættelse af en unge-konsulent pr 1. November, koncerter, musikmuligheder, teater med de unge (C:NTACT) og øget fokus på gode muligheder for sportsaktiviteter.
7. Byen er ren og pæn – som følge af den årlige fælles oprydningsdag.
8. Der er oprettet en forældreforening i Paamiut - hvor forældre mødes og taler om børnenes situation samt om fælles opgaver som forældre for at sikre et godt opvækstmiljø for børnene.
9. Forældrekursernes deltagere beretter om, at de stadig vedligeholder de fælles aktiviteter, de startede efter kurserne – samt at de gode ændringer mht. at tale sammen og være åbne og lyttende, som de har opbygget i familierne, fastholdes og videreudvikles. Deltagerne – som mødes jævnligt i familiecentret – beretter om, at de nu er i stand til at styre deres alkoholforbrug. Der berettes i interviewene om, at den sociale isolation er blevet brudt på en konstruktiv måde.
10. Projektet har en meget høj grad af synlighed i Grønland. Der er megen oplysning om projektet, både lokalt, nationalt og internationalt.
11. Forskningen, der er tilknyttet projektet, har opfyldt de delmål, der er sat, idet den er lokalt forankret i Paamiut forskningsråd, samarbejder med

- lokale medforskere, formidler tilbage til projektet og formidler projektet ud til forskere og praktikere i andre dele af verden.
12. Der er foretaget undersøgelser omkring mulighederne for etablering af nye erhverv. Der er oprettet en lokal gruppe, der arbejder videre med mulighederne.
 13. Styregruppen har opdateret og præciseret mission, vision og værdier for projektet på en måde, der kan styrke det lokale engagement og den udadrettede sociale ansvarlighed både i storkommunen og videre ud.
 14. Der er i Styregruppen og i befolkningen stor opmærksomhed på at projektets mål om erhvervsudvikling kun kan nås gennem en styrkelse af de lokale aktiviteter indenfor dette område. Erhvervsudviklingen er sat som fokusområde for projektet i 2011.

Det anbefales, at:

1. Fortsætte og styrke den brede involvering af borgerne i Paamiut i projektets udførelse.
2. Fokuserer på erhvervsudviklingen, således at dette fokusområde får særlig opmærksomhed i 2011 hvorved Paamiut Asasara's mål om et dynamisk og flerstrengt erhvervsliv kan opfyldes.
3. Man i styregruppen tager kontakt med skolen med henblik på at opbygge et samarbejde, så Paamiut Asasara kan bidrage aktivt til at fremme målet om, at skolen skal være landets bedste skole.
4. At sikre bæredygtighed af de opnåede resultater gennem fortsat støtte til de borgere, der har været igennem mødre- og familiekurserne – og som nu er meget aktive ressourcepersoner i byen – evt. gennem ansættelse af dem til konkrete opgaver indenfor opbygningen af ressourcebaseret social støtte til andre familier, udsatte mødre og børn, der har brug for støtte gennem voksenkontakt.
5. Fortsætte og styrke det gode samarbejde mellem borgere og politi i Paamiut med henblik på at fortsætte den gode udvikling med at nedbringe kriminaliteten. Der bør særligt sættes på at nedbringe volden og på at fastholde den gode udvikling med det store fald, der er sket i antal husspektakler.
6. Fortsætte med at støtte kulturelle arrangementer, idet disse beskrives som meget vigtige for sammenhold i byen samt for deltagelse i projektet.

7. Fortsætte indsatsen for at styrke de unges aktive deltagelse i Paamiut Asasara og i byens udvikling.
8. Støtte borgermøder, projekter og aktiviteter, der er arrangeret af borgerne selv (som de borgermøder, der blev indkaldt af mødregruppen, af deltagerne på forældrekurserne og af de unge). Møderne har som mål at skabe debat og ad den vej bidrage til styrkelse af lokalsamfundets værdier og ressourcer.
9. Fremme mulighederne for at deltagerne i Paamiut Asasara's aktive grupper formidler deres viden til andre i samme situation andre steder i storkommunen. Ligeledes bør deltagelse i internationale arrangementer, hvor projektets metoder og resultater formidles, støttes. Det er vigtigt for projektet, at princippet om samspillet mellem det lokale og den globale ansvarlighed fastholdes (som det er beskrevet i Forretningsplanen).
10. Styregruppens strukturerende indsats bør fortsættes på samme måde som nu.
11. Projektets store grad af synlighed bør videreføres og styrkes.
12. Forskningen bør fortsætte ud fra de samme principper og metoder som hidtil, dvs. være lokalt ejet, transparent og relevant ud fra lokal definerede kriterier. Det internationale perspektiv i forskningen bør fortsættes, da det bidrager til synlighed af projektets resultater og kan inspirere til konkrete undersøgelser og vidensudvikling andre steder med mulighed for samarbejde mellem disse steder og Paamiut Asasara's deltagere.